

Foreningsnyt

200-året for elektromagnetismen

I 2020 er det 200 år siden, H. C. Ørsted opdagede elektromagnetismen, og i den anledning har Selskabet for Naturlærens Udbredelse (SNU) indgået et samarbejde med energiselskabet Ørsted for at øge kendskabet til H. C. Ørsted, hans epokegørende opdagelser og deres betydning for det moderne liv.

Guldmedalje uddeles for første gang i 30 år

Med støtten fra Ørsted kan SNU uddele H. C. Ørsted-guldmedaljen for første gang siden 1989. Medaljen uddeles til en person, som har gennemført forskning i verdensklasse inden for fysikken eller kemiens områder, og der medfølger et rejselegat på 75.000 kr.

Guldmedaljen vil blive uddelt til oktober og dernæst endnu en gang i 2020 i selve 200-året for Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen.

Den ene medalje skal gå til en kemiker, den anden til en fysiker. Medaljen uddeles i samarbejde med Videnskaberne Selskab, og man kan læse mere om guldmedaljen på www.naturlaeren.dk.

H.C. Ørsted-gymnasielærermedaljen

Ørsted støtter samtidig uddelingen af H.C. Ørsted bronzemedaljen til særligt inspirerende gymnasielærere inden for naturvidenskab og teknologi. Med medaljen følger fra 2019 et rejselegat på 25.000 kr. til modtageren og et beløb på 50.000 kr. til et projekt på skolen i forbindelse med undervisningen. Medaljen uddeles næste gang i december 2019.

Det er allerede nu muligt at indstille gymnasielærere til bronzemedaljen ved at sende en motiveret indstilling til snu@naturvidenskab.net. Indstillingen lukker 15. oktober.

Ny medalje til inspirerende grundskolelærere

SNU sætter fra i år også fokus på den vigtige formidling i grundskolen ved en årlig uddeling af H. C. Ørsted-medaljen i bronze til inspirerende grundskolelærere inden for naturvidenskab og teknologi. Det nye initiativ støttes af firmaet Haldor Topsøe A/S, som til medaljen knytter et rejselegat på 50.000 kr. Medaljen uddeles første gang den 6. maj til lærer Jeannette Overgaard Madsen fra Asgård Skole i Køge, som blev indstillet af sine elever fra 9. årgang. Jeannettes virke har givet flotte resultater for skolen, og hendes 9. klasse fik fx i 2018 det højeste gennemsnit i Køge Kommune.

Generalforsamling i Astronomisk Selskab

Astronomisk Selskab (AS) indkalder til ordinær generalforsamling på Ole Rømer Observatoriet i Aarhus, lørdag den 27. april 2019, kl. 12-17. Selve generalforsamlingen afholdes kl. 13.30-15.30.

På generalforsamlingen stiller den nuværende formand Majken Christensen op til genvalg. Til bestyrelsen genopstiller Julie Søgaard, der er nuværende kasserer og grundlægger af "Kosmosklubben – astronomi for børn", samt Michael Quaade.

Derudover stiller astronom Christina Toldbo og astronom Andreas Kjær Dideriksen op til bestyrelsen. Christina Toldbo har tidligere arbejdet hos European Space Agency (ESA) i Holland, og Andreas Dideriksen er astronomiformidler på Ole Rømer Observatoriet i Aarhus.

Program:

Kl. 12–12.45 Foredrag af astronom og AS-bestyrelseskandidat Andreas Kjær Dideriksen, Aarhus.

Kl. 12.45–13.30 Frokost

Kl. 13.30–15.30 Generalforsamling

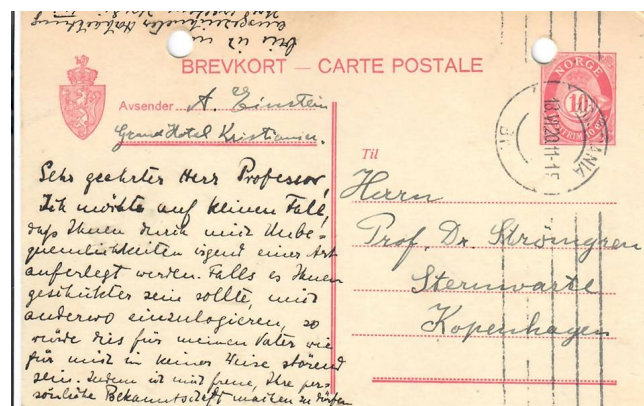
Kl. 15.30–16.30 "Mennesker i rummet", foredrag med astronom og AS-bestyrelseskandidat Christina Toldbo, København

Kl. 17 Tak for i dag

Alle medlemmer kan deltage i generalforsamlingen, men af hensyn til frokost bedes man tilmelde sig inden den 15. april via mail til majken@astronomisk.dk. Dagsorden for generalforsamlingen kan ses på selskabets hjemmeside astronomisk.dk.

Einsteins breve fundet i Astronomisk Selskabs arkiv

Under en gennemgang af AS' gamle arkiver har en unik brevveksling fra 1920 mellem Albert Einstein og selskabets daværende formand, Elis Strømgren, set dagens lys. Einstein var inviteret til Danmark af AS i forbindelse med sin nye teori – den generelle relativitetsteori, og brevvekslingen skete forud for Einsteins foredrag den 25. juni 1920 i København.

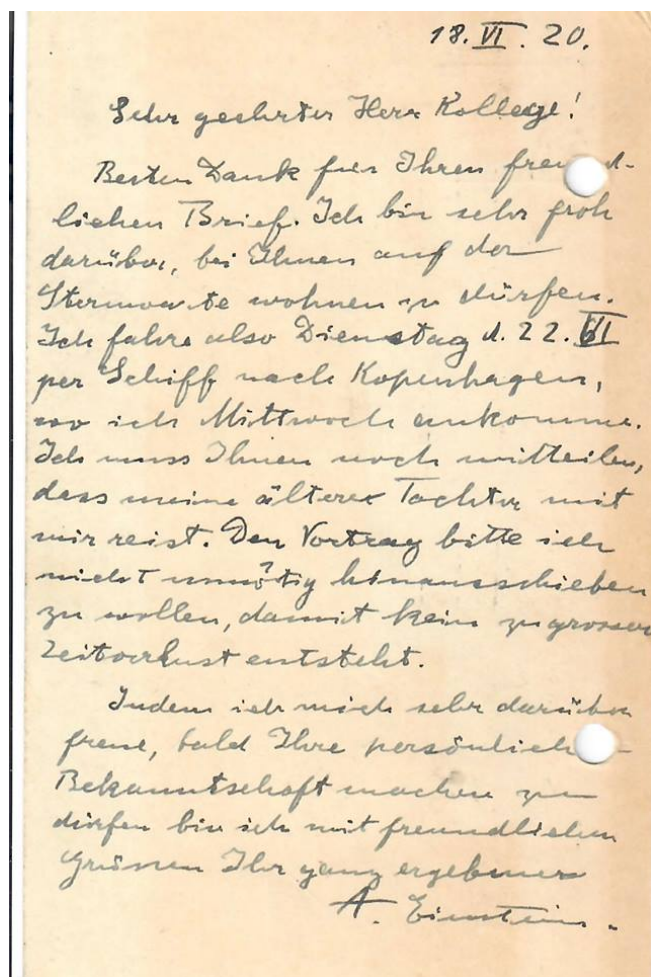

Figur 1. Postkort fra Einstein.

Formand for AS, Majken Christensen, er ovenud begejstret for det historiske fund: "Vi blev mildt sagt overraskede, da vi under gennemgangen af vores arkiver

støder på både håndskrevne og maskinskrevne breve, et postkort og telegrammer underskrevet af selveste Albert Einstein. Et helt unikt nedslag i videnskabshistorien og den samtid brevvekslingen foregik i” siger hun.

Under brevvekslingen kommer det frem, at Einstein, som i øvrigt formulerer sig yderst høfligt, bliver inviteret til at bo hos Strømgren eller på observatoriet i forbindelse med sit besøg. Einstein understreger dog på det kraftigste, at han ikke ønsker at være til last.

Figur 2. Brev fra Einstein.

I brevvekslingen, der foregår på tysk, takker Einstein også for “den venlighed, som du (Strømgren) har lettet de lokale gruppers arbejde ... ved mæglingstjenester under krigen”, altså 1. Verdenskrig.

Astronomisk Selskab arbejder nu på at gøre Einstein-dokumenterne tilgængelige digitalt i en høj opløsning, så alle interesserede får mulighed for at dykke ned i dem.

Årsmøde i Dansk Fysisk Selskab

Dansk Fysisk Selskab (DFS) afholder sit årsmøde den 27.-28. maj 2019 på “Sund & Skov”-konferencecenter ved Middelfart. Der vil igen i år være fokus på vækstlaget i dansk fysikforskning, med en række inviterede foredragsholdere, der vil fortælle, hvad der netop nu rører sig i dansk fysik.

Blandt de inviterede foredragsholdere er

- Joao Mendonca, DTU Space
- Pernille Klarskov Pedersen, Aarhus Universitet
- Dirch Hjorth Pedersen, DTU Nanotech
- Markus Ahlers, KU-NBI
- Jonathan Bohr Brask, DTU Fysik
- You Zhou, KU-NBI
- Hugh Simons, DTU Fysik
- Christa Gall, KU-NBI
- Larst Pleth Nielsen, Teknologisk Institut
- Anne Ersbach Nielsen, Aarhus Universitet
- John Bulava, SDU
- Karen Chan, DTU Fysik
- Heather Lewandowski, University of Colorado, Boulder

Igennem disse foredrag forsøger DFS at dække dansk fysik bredt med foredrag om alt fra exoplaneters klima og højenergi-astrofysik til materialefysik og de nyeste forståelser af de fundamentale kvante-effekter i termodynamik. Der vil desuden være fokus på plasma- og fusionsfysik samt tematiske sessioner om eksperimenter som en del af fysikundervisningen. Der vil også være en “Town Hall”-session med repræsentanter for blandt andet Villum- og Novo Nordisk-fondene.

DFS ser frem til endnu et godt årsmøde, hvor vi som fysikere kan styrke vores netværk på tværs af landet. Der vil som altid være et antal fripladser til studerende, der præsenterer deres projekter, og som noget nyt i år også til gymnasielærere. Programmet for årsmødet og med information om tilmelding mv. kan findes på dfs.nbi.ku.dk.

Med de bedste hilsner, og vel mødt til DFS2019!
- Bestyrelsen for Dansk Fysisk Selskab.

Ny bestyrelse for DFS

DFS afholdt sidst på efteråret valg til bestyrelsen. Der var tale om fredsvalg, og bestyrelsen er nu sammensat som følger:

- Kristoffer Haldrup, DTU (formand, udpeget af faststof-sektionen)
- Ian Bearden, NBI (næstformand, udpeget af sektionen for uddannelse & formidling)
- Mette Marie-Louise Grage, VUF (direkte valgt)
- Hans Fynbo, AU (kasserer, direkte valgt)
- Morten Bache, tidl. DTU, nu Novo Nordisk Fonden (direkte valgt)
- Thomas Rytto, SDU (direkte valgt; på sabbatical 1/3–30/8)
- Jørgen Beck, NBI (udpeget af kerne-partikel-sektionen)

Bestyrelsen vil gerne takke afgående medlem Karsten Riisager for hans mangeårige indsats for DFS, blandt andet som kasserer.